

TELEGRAFUL ROMAN.

№ 87.

ANUL IV.

СІВІИЪ 3. Ноемврие 1856.

Телеграфъ есе де дое опі пе септемънъ: Меркзреа ши Съмъта. — Презвтерационе се фаче дн Сивіи ла еспедитра фоиіе; пе аффаръ ла Ч. Р. подде, кз вані гага, прин скрисорі франкате, адресате кзтре еспедитръ. — Предіаъ презвтерационеі пентръ Сивіи есте пе анъ 7. фл. т. к.; еар

пе о жметате де ан 3. фл. 30. кр. — Пентръ челелате пзрці але Трансилваніи ши пентръ провинціеле дин Монархіе пе зн ан 8. фл. еар пе о жметате де анъ 4. фл. — Інсератеі се плъескъ кз 4. кр. шіръл кз слове мичі. Пентръ прич. ши дері стръне пе знъ ан 12 ф. пе 1/2 ан 6 ф. т. к.

Денешъ телеграфикъ.

* Триест 10 Ноемврие. Дн поаптеа трекътъ пе ла 11 оре минъте с'аъ днтжмлат зн кзтрешър маре де пъшжт, че а динът о кжтева секънде.

О прівіре асзпра історіеі, реліціеі, а конститзціеі ши асзпра релациілар географико-статистиче але днтпъръдіеі тзрчещі.

О кондиціе де кълетене а пзчії, прин каре се пзсъ капът кпцперосъзлзі ресвоіи, че динъ доі ані днтре Рзсїа ши пзтерїле апъене, а фост промїсїа фъкътъ дин партеа Тзрчіеі де а пз маі опрі партеа зпор реформе амъсзрате днтпрежзрїлор дн лъзптръ днтпъръдіеі сале, пентръ кз Рзсїа пзмаі днтр'ачесте а крезът афла естълъ гаранціе ши сїгзранцъ пентръ корреліонарїи сї. Сълтанъ ши дпченът, а днтродъче ачесте реформе, дпсъ ачеста пз се зтз фаче фъръ де а пз днтпшїна днтпротівірі дин партеа попоръжі тзрческ. Пълъ акъта пз с'а фъкът декът пзмаі дпченътъ пентръ, а се дескїде калеа обїчеїрїлор ши кълъреї европене дн Тзрчіа, ши тотъши с'а арътат маі мълте грезътїді, каре пз с'а пзтзт делътзр фъръ върсаре де сжпце. Че се ва днтжпла оаре атъчї, кжнд проектата реформацие а Тзрчіеі ва тзевзі сз се реализезе дн депліна еї копсеквїндъ?

Тоате ачесте, прекът ши днтрегъл тїмп-ші посїдіа днтпъръдіеі остане пе фак, сз арънкът о прівіре маі де апроане ши пеїнте ресатъ дн історїа ши конститзціа ачестїї одатъ вестїте днтпъръдії.

Тзрчїї, акърора ши акъта віда чеа домпїтоаре сжнт Османїї, се дїн де челе маі веки попоаре але пъшжтълзі. Локъл орицінеї лор а фост дїнътъл аша пзміт Тзркестан, зн шес рїдікат ши родїторїи ал Асїеі.

Дн анъл 950 днаїате де Хс а прїміт Ісламъл, ши дн секълъ ал 13 а днтешееат днтпъръдіа остане дн Асїа. Сълтанъл Махomed II лъз ла а. 1452 Константінополъл ши 'ші 'л фъкъз сїеш решедїндъ. Тзрчїї 'ші коптїнзаръ днвїндерїле лор дн Европа маі департе ши стътзръ дн анъл 1529 ши еаръши дн 11 Ізліе 1683 днаїнтеа Вїенїї. Дпсъ дн веакъл зртъторїи фз сїлігъ днтпъръдіа тзрческъ а се коборж де пе кълтеа пзтерїї сале. Еа афлъ дн Рзсїа зн дзшман маі пзтерпїк, каре се паре а'ші фї пропъс де скоп, а нїмічі домпїа тзрческъ дин Европа. Дзпъ че днтпъръдіа остане прин репедїтеле дебелърї ши пердерї, че а фост сїлігъ але сзферї, се слъбі кз тотъл, дпчеркъ Рзсїа дн анъл 1852 а о нїмічі. Де ши пзї сжкчесь ачеста, тотъши прекът се креде дн деовъще, ора чеа де пре зртъ а імперїзлзі тзрческ пз е департе, пентръ кз пз поате сз фїе. Ачеста се поате ведеа маі вїне дїнтр'о днфъціошаре а конститзціеі статълзі ши а реліціеі, че сжнт аша стрънс днтпрезнате, ши а кърора фзндament е акъта сзбъспат кз тотъл.

Ачелашї Махomed II, кареле кзчерї Константінополъл пзсе фзндamentъл ши ла конститзціа статълзі ши а реліціеі імперїзлзі тзрческъ, каре дпсъ пз тзевъе атїне днтрз нїміка, пентръ кз атъчї се държмъ зїдїреа днтреагъ.

Ресърїтеанъл, аша даръ ши тзркъл прївеше статъл, ка пре о насъ с'аъ корт, ши пзтеше деосевїтеле ратърї але окжртзїреї статълзі дзпъ ачестъ кзпрїндере їмацінарїе. Пе база чеа статорпїкъ а ледїлор, а реліції, а традиціеі ши а ордіпъчзпїлор се дналдъ едїфіціал статълзі, а къръї партеа чеа дин тжїи ши де кълетене есте Поарта. Поарта аша даръ есте о еспресїе обшеаскъ пентръ стъ-

пжпїре, пентръ кз дн тїмпїї чеї веки тоате тзевїле попоарелор се хотъра дин пайнтеа порції палатълзі реческ. Чеа маі дпзрїкошатъ дїнтре хотържїле, каре ле кзпрїнде дн сїне конститзціа алкътзїтъ де Махomed ал II, есте ачееа, кареа ворбеше деспре зртареа ла трон.

„Еа пзне фратечїдїзл (оторъл де фрате) днтре ледїле імперїзл, ши оржндеше, кз фїешекаре Сълтан, кареле ажзпце пе трон, пентръ асїгзрареа пъчеї обшеції а лътеї, поате сз'ші прълъдеаскъ пе фзациї сї.“

О скїтваре есенціалъ сзферї ачестъ конститзціе а імперїзлзі тзрческ дин партеа Сълтанълзі Махмед ал II (дела а. 1807 пълъ ла а 1839). Ачеста фїїнд прїміторїи де кълъра европепъ, хотърж, спре а пзне одатъ сфжршїт револзцілор челор десе але Палатълзі, стърпїреа Іанїчерїлор. Дн поптеа дин 15 спре 16 Ізніе 1826 кззъръ дїнтр'ачестїа ка ла 20,000. Зртъторїзл лзі Махмед, Сълтанъл де акъта Абдъл Медїд, пъши маі департе пе калеа реформелор чеа кълкатъ де Татъл сзъ, дпкъ дн а. 1839. Дн 2 Ноем. 1839 дедо імперїзлзі сзъ о конститзціе позъ, пе каре жзръ ши ел серътореше. Ачестъ конститзціе, че се кзпрїнде дн Хатїшерїфъл де ла Гїзлхане, стрърпї дн Тзрчїї чеї рзцінїді токмаї аша о маре пемълдемїре, ка ши кжм стжрпїръ акът челе маі позе ордіпъчїзпї але Сълтанълзі.

Днтпъръдіа тзрческъ дн тїмпъл де фадъ кзпрїнде дн сїне дн Европа, Асїа ши Африка зртътоареле провинції:

1) Тзрчіа европеанъ тъсзръ дн арїе 9,300 мїлзрї квадрате ши формезъ о семїпсълъ маре. Дн деовъще еа се дїне де дерїле челе мзптоасе ши е връздзїгъ кз ратърї де мзндї. Коастеле ачестора сжнт пресърате ши дпфрзтсещате кз пъдзрї десе ши въле челе кам стръмте, се днтїнд а десе дн пзптръл мзндїлор ши формезъ пз арареорї шесзрїле челе маї родїтоаре. Кліма Тзрчіеі европене е дндеовъще дошоалъ ши фзшоасъ; аеръл кзрат ши сълътос Ржъл чел де кълетене е Дзпъреа. Продъктеле дерїї сжнт: вїте корпъте, бїволї, каї фзшошї, катжрї, камїле, ої кз лжпъ фїпъ, дн форма тътъсїї, капре, порчі, сълътъчїї ши мълдїте де сззрътоаре ш. а. Днтпъръдіа плантелор продъче гръпаде, орз, кзкзръз, легъмї ши фзкте пъстїоасе, вїп, поате ши родзрї де мїазъзі; днтпъръдіа мїнералъ адъче азр ши арцінт, фер, пзтъмъ, шартморъ, снзтъ де маре ши къръзпї де пеатръ.

Тзрчіа европеанъ се днтпарте дн зртътоареле Гзвернаменте (Шалетс) 1) Рзтелїа, Боснїа Дшесаїр (їнзълеле) ши Кїрїд (Кандїа) лжпгъ ачесте маї вїп дпкъ ши статърїле; че се афлъ сзв скзтъл Тзрчіеі: Молдова, Валахїа ши Сербїа. Европенїї днтпърдеск Тзрчіа европеанъ дн Рзтелїа, Боснїа, Албанїа, Тесалїа ши їнзълеле днтпрезпъ кз поменїтеле треї статърї.

2) Тзрчіа асїатїкъ тъсзръ 25,000 мїлзрї квадрате ши аре чеа маї фаворїтоаре посїціе. Ачестъ парте а Тзрчіеі ашезатъ маї дн мїжлокъл лътеї веки, формезъ партеа ачееа, кареа днтпрезпъ челелалте треї пърці але пъшжтълзі.

3) Тзрчіа африканъ. Де ачеста се дїне Егїптъл, каре се окжртзеше де кътръ зн Реце маї їнependїнт, кареле атжрїлъ дела Поартъ пзмаї прин зн трївзт: Трїполїс ши Тзніс, ачесте статърї сжнт ашїндереа маї де сїне стътътоаре. Тзрчіа африканъ кзпрїнде дн сїне песте 12,000 мїлзрї квадрате. Тзрчїї сжнт де о фїгзръ, фзшоасъ, тзъсзрїле федеїлор сжнт плъкъте, аъ о прїчепере кїаръ ши сълътосъ, еї сжнт плїні де демпїтате ши вїтежї, днвжртошадї, се-рїосї, оспътаредї, модерадї дн тжпкаре ши везътзръ, лъксзрїошї дн дубръкъшїнте ши онестї. Вестїнтеле тзрчїлор се деосевеск

фортъ зна де алта дъпъ стареа ши дупрежъръриле, дп каре се афлъ, тотъши сжнт знеле възкди, пе каре ле поартъ тоци. Кътеша търчилор, Kassic, е асемеаеа кътешии мзирелор ши се поартъ песте папталонии чеи ларуи де лжпъ. Афаръ де кътешъ ши де папталонии маи поартъ търкъл дпкъ о вестъ кзптшигъ кз пжпъ, ши песте ачеаа кафтанъ, вестмжнтъ чел деасъпра, каре се дптинде пълъ ла пичоре. Ачеста се стржпде ла олатъ кз зн бржъ ши амжпдохе пърдиле се ресържпг дпапои. Ачеста е пзмаи дпвръкъминтеа чеа де касъ а търкълзи, дп каре пичи знел дпнтре фрънташи пз се ласъ а се ведеа дп пълк. Дп првива дпоржндърией дп лъзптръ а локзпнделор, привеск търчи маи тълт ла комодитате декжт ла гъст. Дп фиешекаре одае се афлъ зн лок деосебит, каре е маи ридикат; пе ачеста се афлъ матраде ши перине. Ачесте матраде ши софе сжнт дпвръкате кз челе маи скъпне ковоаре. Търчи пз ащ липсъ пичи де масъ пичи де сказне, софа сълпнеше ла еи маи тоте мобилиле, адеце пз ащ алт пат декжт матраца, пе каре шед.

Дп Търча кзптоареле ши хоржъриле сжнт некзпоскъте. Оамении дп одъи се дпкълзеск ппн скоатереа фокълзи дп пиде трокъде де пъжпнт с'ащ де пётръ, каре се ашаъз маи тотдзна лжпг софъ. (ва зрѣта).

Монархия Австриакъ.

Трансилванія.

Сивии 3 Ноемврие. Петречереа чеа де вре о кжтева зиле а баспелзи, че пе черчетасъ преа де тимпъриъ ши песте ащептаре, ши лъз сжршитъл ппн сълареа знзи вжнт дпсодит маи ла зрѣт де плоае, а знзи вжнт кз тотъл нефавориторий вестминтелор челор албе ши стрължчитоаре але поменитълзи оспе. Дп зрѣта ачестъи вжнт пе възърът мжнтъиди де инкомодитатеа причинъигъ, пентръ а кърпа сълерпире пз ерам дпкъ дпн дестъл прегътици. Неоа, че къзъсе пе аичи дптр'е кваптитате дестъл де таре, адъпжнд пъмжнтъл чел дпсетат се къръци пз пзмаи де пе шесъри, чи ши дене коастеле мжндилор челор маи мичи. Ши аша акъта пе дпкълзим еаръши де стрължчиреа чеа фервинте а разелор соарелзи ппн рекъшгиреа фрътоаселор ши пълкътелор зиле де тоатпъ, а кърора пьердере ера атжт де сипдитоаре маи вжртос пентръ попоръл церап, каре се възъ де о датъ сипт, пре лжпг тоатъ пъшънеа, че се маи афлъ дпкъ пе кжтп, аши адзна вителе сале дп граждъри спре але хрѣи дпн преа пздинъл пстредъ къшигат дп вара трекътъ.

Віена 11 Ноем. „Газета де Віена“ дпшипцаъз: Апроапеа легътъръ де рѣденіе, че се афлъ дпнтре преа дпалта касъ дппърътеаскъ ши дпнтре фаміліа реѣеаскъ дпн Белѣія, се ва апропіа ши маи таре ппн дпвъзкъръторизл евенімент де фаміліе, че се ащептъ.

Нои сжнтет дп старе а пзтеа дппъртъши фитоареа легътъръ а късърторіей дпнтре дпълѣія са Архидъчеле Фердинанд Макс, Фрателе Маіестъдїи сале ч. р. Апостоліче, Віде-Адміралъл ши сълретъл командант де тарпъ ши дпнтре Дпълѣія Са Ппнчеса Шарлоте, фика Маіестъдїи сале а Реѣелзи дпн Белѣія.

Ачеста ва афла де възпъ сеатъ дп ініміле тѣзрор крединчосилор сълъши аї Маіестъдїи Сале ч. р. чел маи дпвъзкъръторий копсвнет.

Маіестатеа Са ч. р. Апостотолікъ ппн преа дпалта са хотърже дпн 4 Ноем. а. к. с'ащ дпдърат преа граѣос а денъми пре Консїліаризл міністеріал дела дпрекѣія фїнанѣіалъ а церїи дпн Ардеал Анастастасіе Ваїдїлх, де Прешедїнте ал дпрекѣіей фїнанѣіале а церїи дпн Воїводїна сълъбескъ ши Бъпатъ Темешїан, кз о платъ анъалъ де 4,000 ф. ши кз зн адаъс ла фънкѣіе пе ан де 1,000 ф. ши дп локъл лъи а денъми де Консїліарий міністеріал ла дпрекѣія фїнанѣіалъ а церїи дпн Ардеал кз о платъ анъалъ де 4,000 ф. пре сълретъл Консїліарий де фїнанѣе Іосїф Цанко; еаръ дп локъл ачестъеа ла ачеаши дпрекѣіе-фїнанѣіалъ а церїи а денъми де сълрет Консїліарий де фїнанѣе кз о платъ анъалъ де 3,000 ф. пе кавалеръл Отто де Хопанон.

Міністеръл де ікстїдїъ ащ денъмит пре адїкнѣїи де жъдекъторіе Лъкас де Пръкъл ши Максїміліан Ногаѣнїк де сълстїтъдїи Прокърорї

аї Статълзи кз ранг де Секретарї, пре чел дпнтжїъ ла трїзпалъла де префектъръ дпн Брашов, пре чел дпн зрпъ ла чел дпн Одорхеїъ.

Міністеръл де ікстїдїъ ащ дат вакантеле локъри де консїліарї дела ч. р. Трїзпал де Префектъръ дпн Деж ши Одорхеїъ, пе чел дпнтжїъ Прешедїнтелзи дела Претъра Сїгїшоареї, Франз Мартїнопї, еаръ пе чел дпн зрѣт сълстїтълзи Прокърор де Стат дпн Одорхеїъ, Франц Печек.

Дпнтъшпльри де зї.

* Прешедїнтеле дела ч. р. Трїзпал сълрет ал церїи дпн Ардеал ащ фъкът пре дїзрпнѣтъл дела Трїзпалъла де Префектъръ дпн Деж, Грїгоріе Вараран, де акѣесїст ла ачелашї трїзпал.

* Дпн Трїест се скріе дпн 8 Ноем. къ Маіестатеа Са Реѣеле Гречїей, Отто саж дпвбаркат спре Пиреѣ.

* Дпн Ценза се скріе дпн 7 Ноемврие к. п. къ кзпоскътел Мігпона, кареле пзмаи де кърънд с'ащ словозїт дпн прпнсоареа дпн Неапол, ащ сосїт дпн ачеа капїталъ аичї.

* Дпн Кореспондїнте дпн Віена ал „Тамсълзи“ дппъртъшешѣе зрѣттоареле „щїри азтепѣче деспре гранїца Бесарабіей.“ Кътръ сжршитъл лъи Септем. дпнъръ комїсарїи Ръсїей, Търчїей, Австрїей Франѣїей ши Англіей о шедїнъ дпн Комрат, ши дъпъ обїчеїй репрезентанѣїи пѣтерїи чеїи дпнтжїъ (Ръсїей) ащ афїрмат еаръши, къ Болградъл, деспре каре а ворбіт Графъл Орлофъ ши Баронъл Бржнов ар фї ачела, каре се афлъ пе марѣнеа лажълзи Іалпъг. DD. Бераїон ши Стакелберг, комїсарїи Ръсїей ащ воїт а абате лъареа амїнте а колеѣилор лор дела дпнтревареа чеа де къпетенїе ппн ачеаа, къ еї а ворбіт пе лжпг ши пе лат деспре грешала, че ар фї фъкът о аліаѣїи дпн прївїнѣа рїзрїлор Іалпъг ши Іалпъжек. Дпсъ репрезентанѣїи аліаѣилор пз с'ащ лъсат а се седъче, чи с'ащ декїарат пзмаи декжт, къ стъпжпріле лор пичї одатъ пз вор дпчене чартъ кз Ръсїа пентръ терїторїзл, че се афлъ дпнтре Іалпъг ши Іалпъжек, дпсъ дпн коптръ вор стъръи кз тотадпнсъл, ка Болградъл чел поъ локъл де къпетенїе ал колонїей възгрешїи дпн Бесарабіа съл се чедезе Молдовей. Спре оріентареа четїторїлор Днїей тале се дпсептпъ, къ се тапа, че с'а ащерпът копферпнделор дела Парїс с'ащ афлат пзмаи зн Болград (Гобак). Ачест Болград се афлъ спре мїазъпоанте дела лажъл Іалпъг дпн апропїереа вѣїи лъї Траїан; дпсъ Болградъл пе каре 'л претїнд ръшиї пентръ еї, е зн ораш поъ токмаї лжпг лажъл Іалпъг ши кам де чпнѣї километре дпндепъртат спре амїазъл дела валеа лъї Траїан. Аліаѣїи, дпнделегжндъсе ши Франѣїа, стаї пре лждгъ ачеаа, ка гранїца съл треакъ дела Болградъл векиѣ (Тобак) спре амїазълзи, дпсъ Ръшиї пз воеск а да Болградъл чел поъ, чи пропъп, фортареа носей лїнїи мърѣпале ппн рїдїкареа зней знпплътърї де пъмжнт, пе каре зїк, къ о вор фаче еї пе келтъеал лор дпнтре сателе Шїкта, Баронїда ши Імпонїта. Астѣелїъ съл лъкръріле дпапте де ачеста кз о лжпъ ши де атъпчї дпкоаче стъпжпрілеа франѣозеаскъ де възпъ сеатъ п'ащ пѣтът афла, къ Болградъл де мїазълзи, капїтала колонїей възгаре, е зн лок фъръ де дпсептпътате. Дпн зї дпн зї се веде тот маи кіар, къ Ръсїа възкърар вої а се ретраѣе дела дпмпїпїреа дпдеторїрілор сале; дреп ачеаа Австрїа ши Англіа вор фаче преа бїне деакъ 'ши вор дїнеа посїдїїле лор дпн Ппнѣпате ши дпн тареа неаръ, пълъ кжнд се пїспрѣви кз десъвжршіре гранїца Бесарабіей. Тот дп ачестъ ко-respondпнъ се зїче, къ провокареа фъкът дпн партеа Франѣїей кътръ Австрїа пентръ дешертареа Ппнѣпателор, а венїт дпн партеа лъї Морпнї, кареле петрече дпн Ст. Петерсълърг.

* Дпн Парїс се скріе „Газ. К.“ зрѣттоареле: Дпапте ачеста кз вре о кжтева зиле 'щї ам фост скріс, къ треї коръбїи ресвоїъ ръсешї ар фї прїмїт поръпкъ а терѣе ла Дарданеле ши дпнтра дпн тареа неаръ. Астъї ам афлат дпнтр'ъп їзвор бїне їнформат, къ флота франѣозаскъ песте кжтева зиле ва плека дела Тълон, дпсъ пичї декжт ла Неапол, чи ла Константїнопол. Ажп се щїе кзпрпнсъл потей търчешї, ппн каре се чере ретраѣереа коръбїелор епглезешї ши а тръпелор австрїаѣе. Дпн ачеаа 'ши дескппере Поарта пзмаи дорпнѣа са дпн прївїнѣа дешертърїи, дпкеїнд а ачеаа, къ еа чере дела Англіа ши Австрїа дпсептареа грешъїи

че ар динпедика днчстареа респектївеї лор ськвпації дн зїоа
ржгъ.

* Маї департе се скріе, кь апропрїереа чеа таре а Франції
Рѣсія, каре прїчїнзеше астьзі шлтъ сфъртаре де кап дїпло-
їеї, се адеверезъ шї маї таре прїп днкеереа знзі трактат де
ерц днтре ачесте дозе пктерї, деспре каре се ворбеше, кь
шї се ва пзне дн лкзраре. Деспре сїнгзратїчїле пнпкте але
стзі трактат се зїче, кь ар фї пентрѣ Франція фоарте фаворї-
ре. Вага чеа таре а їмпортлї, че трезеа сь се плътеаскь
трѣ продзктеле челе де кьпетенїе але їндзстріїї францозешї,
екзт сжнт: фабрїкателе де пьлзръ, де бронз шї де тьтасъ, се
тїкшора асфелїѣ, дн кжт прїп ачеа комерчїл Франції ва до-
ндї зп свор пзтернїк.

* Дїп Марсіліа се телеграфезъ дїп 5 Ноетвріе: Токмаї
зга сосїръ шїрї дїп Неапол датате дїп 3 Ноет., каре вестекъ,
Рецелє с'аѣ рефаторс дн капїталъ дн 30 Октомвріе, шї аѣ шї-
т зп сфат мїнїстерїал, ел трїмїсъ зп Амбасадор ла Рома шї
пъ ачеа се дьсъ еаръ ла Гаета, знде ва ретжнеа пьлъ дн 8
оетвріе. О фрегатъ францозаскь шї о корабїе енглезеаскь де а
сат крзчекъ дїпайнтеа Неаполеї, еле а скїмват кь фортъреада
шкїлзрї де салтаре. Офїдрїї лор а черчетат Орашл. Ачесте
орьбії стаціонате аколо сжнт менїте пентрѣ прївегїере шї пентрѣ
кїмбареа депешелор.

* О кореспондїнцъ дїп Рома а „Газетеї де Венеція“ зїче,
ъ тареле Прїнчїпе де Тоскана ар фї лзат асврьшї мїжлочїреа дї-
ерїнцїеї, че се афлъ днтре Неапол шї пзтерїле апзсене.

* „Монїторїл“ дїп Парїс дншїнцезъ дїп 9 Ноетвріе, кь
дшпзратл шї дшпзртьеаса аѣ черчетат дн 8 але кзргътоареї дн
Compiene маї шлте їнстїтзте фїлантропїче, дн 9 сєра вор сосї дн
Ст. Клз. Прїнчїпїї Іероме шї Наполеон а прїмїт пре прїнчїпеле мо-
шенїтор дїп Тоскана.

* Дзпъ о кореспондїнцъ а „Обсерваторьлї Тріестїн“ дїп Кон-
стантїнопол Англїа шї Тьрчїа днкь тот пз се пот днвої дн прївїнда
орьлї калдаветї, пе каре Англїа воеше ал дьрї Сьлтаньлї. Кь
прїмїреа ачелзеа е дшпрезнатъ шї депзперєа знзі жзртьжнт, шї
Кавалерьл сьб декзрцереа церетонїлор се акопере кь о пьлзрїе кь
панъ; пе лжпгъ ачєаста їнсїгнїїле орьлї констаѣ дїнтр'о крзче шї
о медалїе, пе каре се афлъ кїпзл Сф. Георгїе. Дзпъ оарешкарї
негодїадїї лзпї се хотьрж тотгшї Сьлтанл, зртамшл Пророкьлї,
а се льса сь се акопере кь пьлзрїа кь панъ шї сь се декорезе кь крз-
чеа шї кь кїпзл сфжнтлї; еаръ дн прївїнда депзнерїї жзртьжнтз-

лї потї а се фаче ачеа пзтаї пе Коран, дн локзл Бївлїеї. Кь
атжта маї пзпїп днсъ се пот днцелєде дн прївїнда формїеї жзрть-
жнтлї; Сьлтанл креде, кь ел, ка Махomedан, пз ва пзтеа
ростї овїчпзїта формъ а жзртьжнтлї, Англїа днсъ пз воеше а
льса, ка сь се скїмбе дїнтржпса пїчї зп кьзжнт. Асфелїѣ сть лз-
крл ачєаста фьръ де а фї врео спєранцъ де рєзшїре.

* Вапорьл Лойдзлї „Европа“ каре сосї дн 6 Ноет. сєра дн
Тріест кз поста лєвантъ, п'аѣ адзс нїмїк маї де апроане деспре
скїмбареа кавїнетзлї дншїнцатъ прїп телеграф. Се скріе пзтаї,
кь сьплїка пентрѣ дїмїсонаре ащєрпзтъ де кьтръ дої Мїнїстрїї пз
се прїмї де кьтръ Сьлтанл, кареле 'ї днкрєдїнцъ деспре дналта са
пзлцътїре кь пзртареа шї лкзрзрїле лор де пьлъ акзта, ачєаста
се днтгрєше шї дїп партеа „Жзрналзлї де Константїнопол“ дїп
30 Октомвріе.

* Корьбіїле цїїгоаре де ескадра Адміральлї Лїон прєкзт:
„Кресєї“ кь 90 „Ст. Жан д' Акре“ кь 101 де тьззрї шї фрегата
„Рєтрївзїон“ аѣ днтрат дн 20 Октомвріе дн Босфор. „Колосл“
„Чєсар“ шї алте корьбії сє'ашєптъ шї дн Константїнопол се креде,
кь ескадра днтреагъ ва ерна дн Босфор.

* Дн 29 Октомвріе с'аѣ дїнзт дн каса лї Фзад Паша о кон-
ферїнцъ дн прївїнда Фїрманьлї пентрѣ конкїетареа Дїванзрїлор
ад нос дн Прїнчїпателе дьзрєде. Ле ачєастъ конферїнцъ аѣ лзат
парте афаръ де тареле Bezir шї Фзад Паша репрезєнтанцїї
Австрїеї, Франції, Англїї, Прѣсії, Рѣсії шї Сардїнїї.

* Предареа орьлї „Калдаветї“ ва зрта дн зїлєле ачесте
днтр'зп кїп сьрзъторєск. (Се vede даръ, кь негодїадїїле, деспре
карє ам поменїт маї дн сьс, зртамє дн ачєстъ прївїнцъ днтре Англїа
шї Тьрчїа 'шї аѣ ажзпє скїпзл Р). Інїнерїї енглезешї Хорслєї шї
Ровїнсон, карїї де вре о кжтъва времє петрєча дн Константїнопол
спре а есопера кончєсіє пентрѣ дншїнцареа зпєї лїнїї телеграфїче
днтре тарєа медїтеранєѣ шї голъл персїк, аѣ тьзрїт амжндї.

* „Прєсса де Орієнт“ дшпзртъше о тьлцїтє де тжлхьрїї
фькзте пе злїдїле Константїнополєї, шї арєтъ лїпса чеа таре, че
се сїмте дн капїталъ дн прївїнда зпєї страшнїче прївегїерї полїдїанє.

* Се зїче, кь Сьлтанл пентрѣ а лїнїцї Дїванл с'аѣ декїарат
днтр'аколо, кь ел днсзшї рєкзпоашє лїпса зпєї флоте енглезешї
дн тарєа неагъ шї кь їа асврьшї тоатъ рєспонсавїлїтєа.

* Жзрналзлї „П. Б.“ і се скріє Сєредїн дїп 4 Ноетвріе,
кь содїєтатє дрзтлї де фер дєла Тїса аѣ лзат асврьшї шї лїнїа дрз-
тлї дєла Солнок, Добрїдїн шї Орадїа тарє, шї кь дн зїлєле
ачєастє ва шї трїмїте пре репрезєнтантл сьѣ ла фаца локзлї.

Ф о і л е т о п.

Манолї.

Повєщї понзларє дїп Ромънїа *)

de

Alfred Poissonier.

I.

Пе талзрїле Арцєшлї, дн тїмпл лзї Неагъ Басараб, дн-
тр'зп лок пзміт Кьртеа де Арцєш, вїєдзїа одїнїоаръ зп ом Манолї.
Ел єра пьскзт дн Константїнопол, де знде венїсъ дн ачєастє цєрї.
Ка зпл че 'шї фькзсъ стьдїїле салє ла Газпа дн Персіа ораш вєстїт
пе времїлє ачєлє пентрѣ сколїлє салє, ла карє алєрга оамєнїї дїп
локзрї фоарте дндєпзртатє, днтрєча пре тьлцїї дїнтрє чєї де о
вжрєстъ кь ел кь шїїцєлє шї кьпшїїцєлє салє, дн зрта кьрора 'шї
шї фькз пзтаї декжт о карїєръ фрзтоасъ дн локзрїлє ачєастє.

Днсъ фїнд кь традиїїлє так деспре ачєаста, ка шї деспре
алтє маї тьлте дїп Ієсторїа Ромънїєї, хотьржїѣ сь кьтрїєр цара пєп-
трѣ а гьсї докзментє маї амъзпцїтє. Авеам а шї кжт фзєсє зї-
дїтъ вїсєрїка де ла Кьртеа де Арцєш? Пентрѣ чє о фєтєє фзєсє
сакрїфїкатъ пентрѣ а се фаче ачєст лкзръ, шї прїп чє шїр де легъ-
зрї кзрїоасє, нїмїк траїнїк днтрє монжментєлє шї зїдїрїлє дїп орї

*) Амъсзрат фьгъдзїнцїєї фькзтє дн Нрл трєкзт, дшпзртъшїт ачєастє,
ка пе зпєлє чє кзрїнд дн сїнє традиїїа деспре зїдїрєа Бїсєрїчїї дєла
„Кьртеа де Арцєш.“ Р).

чє лок, пз поатє а се рьдїка пе пьтънтл цєрєї Ромънєшїї, фьръ
а прїмї маї днтъїѣ дн тємєлїлє салє, дакь пз о фїїнцъ вїє, чєл
пзпїп зтєра зпєї фїїнцї.

Кь тотл днгрїжїт де ачєст лкзръ сєрїос, плєкьїѣ ла дрзт пе
аршїцєлє вєрєї. Рьтъчїѣ времє де о лзпъ прїп пьрцїлє ачєлє, тжїнд
кьнд ла о крзчтъ, кьнд сьб чєрїл кь стєлє, бьнд ракїѣ. тьлкьнд
тьтлїгъ, днтрєбьнд дн дреапта шї дн стжпа пре нїскаї маркї-
танї, ватєшї, сьръчєї сазъ апрозї.

Мъ днтзрпам днсъ тот аша де лїпсїт де докзментє, дн чєєа
чє прївєа ла Манолї, ка шї дншїтє де а пьрчєдє, кьнд днтъшпла-
рєа днї венї дн ашїсторїѣ їатъ кжт; кьлъторєам днтр'зп шєс дн-
тїнє апроанє де Пїтєстї. Гьсїнд о фьпгъпъ кь кжтпъпъ, фькзтъ ка
пе тїмпл лзї Авраам, ть опрїѣ ла єа; зп цєран сє рькорєа аколо
кь кьпєлє сєѣ. Соарєлє ардєа, ана єра кзратъ, ть апропїєїѣ де
пзц, ка сь скот апъ. Цєранл апкь днпїнтєа тєа, шї дьдъ о тїш-
карє рєпєдє кжтпєнєї, карє скоасъ пе гїздєлє о чїстзръ плїпъ кь апъ.
Дзпъ чє тат рькорїт єѣ шї калъл тєѣ, пьрчєстїѣ маї департе дн-
товьрзшїт де ом шї де кьпєлє сьѣ. Оаспєлє тєѣ, кьчї ть гьлз-
дзїсъ оарє кжт ла фьпгъпъ, де шї дшврькатъ кь вожокъл де оає, ка
маї тодї цєранїї дїп Ромънїа, авєа зп чє пєрєгьлат дн костїмъл сєѣ
ка шї дн констїтздїа са фїзїкь. Ел дн адовьр єра днкьлдатъ кь
опїнчї лєгатє шї пьрта пе кап кьчїлъ тьлтєпєаскь, днсъ ла кїмї-
пъл сєѣ цїотзїт кь бзпгї де алатъ ел ашїпасє зп флєр дн лок де

вѣдѣт, ші песте обичеіѣ цінеа дн тѣпъ о прѣжнѣ лѣпгъ. Кіка са вѣтеа пе змѣре, дѣпъ moda національ, днсъ прѣл сеѣ ера аль ка ла зпѣі албѣнос, де ші фаца лѣі ера фацъ де вѣет.

Ачест om de ші пѣрта дн трѣсѣтѣрѣ сале карактеръ де вѣ-пѣтате а сетепілор ромѣні, ла о ezaminare маї де апроапе се део-себеа де еї prin semne диверсе. Мѣніле сале пѣ ера вѣртоапе, ші днспрѣте; мерсѣл сеѣ пѣ ера греѣ, ка ал оріенталілор; гласѣл лѣі ера ка зп глас де фетее. Кѣпеле че мерѣеа пе зрѣеле лѣі, prin валѣрѣле де коле а степеі, се депѣрта асемінеа prin фортеле сале, де леділе корелационаре а соізілѣ сеѣ. Пелеа са сетѣна а форма о дншончѣшере де фелізірѣ колоаре ші лабеле сале се пѣ-реаѣ дндоіте сѣз пѣптіче.

— Локзѣші дн пѣрѣіле ачесте, зісізіѣ еѣ кѣтрѣ церап?

— Да, domniшорѣле, (адікѣ domn мітітел), днсъ маї мѣлт дн валѣ де кѣт пре зскат.

— Атѣпчѣ ешї дн окне.

— Ба зѣѣ! (ab jove) Domniшорѣле, пѣс кѣзѣт сѣз пічі о цї-декатѣ, днсъ сѣлт пѣскарїѣ, пе времеа плоілор кѣнд се змѣлѣ Дѣпѣреа, ші вѣлзѣторїѣ де зѣбре пе време зскатѣ. Поцї vedeа аста дн кѣпеле меѣ.

— Дн адевѣр біетѣл анімал се паре кѣ пѣі дн локѣл сеѣ.

— Че се фачї, лѣі дн плаче маї біне ка ші тіе зѣбра стѣхѣ-рїтѣлѣі декѣт раза соарелѣі.

Скосеїѣ дн десації меї зп ковріг, пенѣрѣ а'л арѣпка компаніо-нѣлѣі сеѣ, шїі дѣдѣшї шї лѣі зѣл; вѣлзѣторїѣ де зѣбре днї мѣл-цетї асѣлїѣ:

— Дакѣ аї аве о вѣкатѣ де тѣтѣлігъ пенѣрѣ міне, п'аш зіче ва, фрате, шї зп (пешїшор) пенѣрѣ кѣпѣле меѣ, і'ар фї шї лѣі пе плак; кѣчї ел ка шї міне пѣ кѣпоащем декѣт лѣкрѣрїле прекут ле-аѣ лѣсат Dѣмнезеѣ пе лѣме.

Тречеат дн ачел мїнѣт пе лѣпгъ зп копачїѣ каре фѣчеа о зѣ-вѣрѣ атрѣгѣтоаре, пропѣсеї компаніонѣлѣі меѣ сѣ се odixнеаскѣ, ел прїмі. Авеат граѣв а кѣпоаще секретеле ачестеї фїнці кѣрїоапе, факѣрѣ фразе пѣ ле азеаат біне де кѣларе.

Одатѣ дѣпъ че пе-ам пѣс цос, ел цїндѣ'шї кѣпеле пе ценѣпкї, шї еѣ калѣл де кѣпѣстрѣ, еатѣ че'мї повестї вѣлзѣторїѣ де зѣбре дн павѣл сеѣ лімѣаціѣ:

„Domnѣл Neагѣ Бесараѣ, фоарте кѣпоскѣт дн історїї, цїзрїсіѣ. лѣі Dѣмнезеѣ сѣ'ї факѣ о бісерїкѣ фрѣшоасѣ. Пенѣрѣ асеміне лѣ-крѣ, ел трїмісѣ сѣ кѣште пе зѣл Маполї, om фоарте мещер ла зі-дїтѣл тѣпѣстірїлор, каре, кѣт се зіче, маї фѣкѣсѣ о бісерїкѣ Ст. Проконїе. Domnѣл Neагѣ Бесараѣ дн зісѣ: Мещере Маполї, днї даѣ дн тѣпъ тоате коморїле меле: Фѣ, зідеше шї рѣдїкѣ зп монѣ-мент, каре фїнд зп дар пенѣрѣ Dѣмнезеѣ, сѣ мї поатѣ фаче шї тіе пѣтмеле вечнік пенѣрѣ тот дѣзна. Поцї гѣндї дакѣ мещерѣл Маполї аѣ ретас мѣлцетїт кѣ асеміне токѣеалѣ. Ел се днкїпѣ де треї орї, зісѣ де треї орї „сѣрѣт тѣніле“ шї ешї дн палат, ка сѣш'ї кѣште лѣ-крѣторї. Domnѣл Neагѣ Бесараѣ дн дѣдѣсѣ зп рѣваш, каре'ї да воїе сѣ іее ла веїлік пенѣрѣ лѣкрѣ, орї че om дн царѣ. Маполї дар п'аѣ фост дн сѣпѣраре, ка сѣ гѣсаскѣ оаменї. Ел се апѣкѣ дндатѣ ла лѣкрѣ кѣ оаменїї, карїї лѣкраѣ де дімінеадѣ пѣлп'н сарѣ, де біне де рѣѣ, кѣчї піетрѣрїа пѣ лі ера' мещешѣгѣл ла тоцї.

Да еатѣ че се'пѣтѣплѣ: Дѣпъ че с'аѣ рїдїкат зідѣл де темелїе, ел с'аѣ рѣсїніт де о датѣ, днтр'о поапте. Оаменїї се дѣсерѣ сѣ дѣкѣ мещерѣлѣ вестеа аста. Ел се скѣлѣ, де шї се odixнеа лѣпгъ фетееа лѣі, каре'ї ера фоарте драгѣ, се днкрѣдїпѣ дѣспре дн-тѣтѣпларе шї кѣпоскѣ, кѣ зідїсѣ темелїа песте пеще веї рѣіне ро-мане. Шїндѣ кѣ поаптеа адѣче сѣатѣрї вѣпе, ел с'аѣ днторѣ іар ла кѣлкаре, ка сѣ се гѣндеаскѣ кѣт сѣ се апѣче де алт фел маї біне.

Кеар дн поаптеа ачѣа ел вісѣ зп віс: І се пѣреа кѣ черїл акоперїт кѣ порї се дѣсѣѣчеа пѣдїп кѣте пѣдїа, петек кѣте петек, ш'апої, днтр'о лѣтїпѣ шаре, каре'ї лѣа окїї, і се пѣреа кѣ vede о фетее кѣ о фацѣ, ка а лѣі Dѣмнезеѣ. — Аста ера Фаїма! Ам ве-літ сѣ те вѣд, стрїгѣ еа кѣтрѣ Маполї. „Тѣ ераї зітат шї вреї сѣ те фачї пѣмѣрїторїѣ; пѣ вреѣ сѣ'дї таїѣ кѣражѣл. Фѣ бісерїка, дар

ка сѣ те педенсеск де тѣндрїа та, аї сѣ фїї сіліт, ка с'о поцї фаче, сѣ жертѣшї че аї маї скѣтп пе лѣме. Цїздекѣ шї хотѣреще.“ Черїл се стрїнсѣ іар ла лок, вѣкѣцїкѣ кѣте вѣкѣцїкѣ петек кѣте петек шї Фаїма се фѣкѣ невѣзѣтѣ, шї мѣлтѣ време днкѣ і се vedeа тѣрѣніле тѣтѣсоапе де ла рокїеа еї чеа стрѣлѣчїтѣ. Кѣнд се скѣлѣ Маполї цїнеа днкѣ мїнте цїзрїпѣца Фаїмеї. — Соціеа лѣі, вѣлзїп-дѣ'л кѣ есѣ, рѣдїкѣ спре ел окїї плїні де дѣлѣеадѣ. — Ел дшї лѣсѣ окїї дн цїос, ка сѣ пѣ део вестеа фетееї лѣі шї ешї дндатѣ, ка сѣ порѣпѣеаскѣ сѣ сапе алте темелїї. Лѣкрѣторїї дн ацѣпта кѣ тѣе-стрїїле дн тѣпъ, о фїервїндѣл ка ла фрїгѣрї апѣкасѣ пе Маполї: ел відеа тоате, ка прїптр'о пѣлзѣ.

Дѣпъ че с'аѣ тот днѣвѣртїт prin локѣрїле ачѣле де пе лѣпгъ Арѣеш, ел вѣгѣ кѣ пічорѣл шї стрїгѣ: аїчї! Лѣкрѣторїї венїрѣ. Ел авеа оаменї мѣлцї, пѣлѣ шї копїї лѣацї ла веїлік. Темелїїле се днчен, зідѣл се рѣдїкѣ, тотѣл паре тѣреѣ ла прївіре, ла сѣпѣ-тѣрї, дар престе поапте тот се прѣвѣшѣше іар!

Domnѣлѣ Neагѣ Бесараѣ, ка ла тоцї Domnїї, днї ста мѣлт ла іпїтѣ сѣ'ї фїе порѣпѣїле днплїнїте. Ел венї ла фаца локѣлѣ кѣ Ка-тарашѣл чел шаре, каре прїміа тоате дѣрїле, Граматїкѣл, каре'ї скрїеа хѣртїїле, кѣ Кѣпарїл, каре'ї тѣрна де вѣзѣт, кѣ Крѣдїнчерїл че авеа самѣ пе віїле Domneшїї, кѣ ватаѣл Копїлор дн касѣ, карїї ста пе лѣпгъ фамїліа Domnѣлѣі, кѣ вел Кафецї, Ісправнїкѣл, Рѣфїварїл, Кафтапцїл, Цїзѣкѣцїл, кѣ Вівікларїл, каре'ї дѣчеа кѣлѣтѣрїле, пѣлѣ шї Шерѣедцїл че'ї да дѣлѣед. Тоцї ачестїеа мерѣеа діпапоеа Domnѣлѣі, аскѣлѣтѣнд порѣпѣїле сале, шї лѣтѣнд сама ла чел маї тік семп. Шї кѣнд валѣрїле попорѣлѣі, трас де тѣндреѣа алаїзілѣі, тречеа де шїрагѣл Сѣрѣчеїлор днпартацї кѣ па-лоше, канїтанѣл Рошїлор днпѣрѣеа пїптре ел кѣтеѣа ловїтѣрї де вѣлпѣ де воѣ, каре рар да греш. Маполї ера шї ел аколо, черѣе-тѣнд лѣкрѣл шї стрїкѣчїзнеа. Domnѣл пѣ пѣтѣ днѣдеде прїчїна ачелор днпѣтѣплѣрї шї мещерѣл арѣпкѣ віна де тот асѣпра піскаї фѣкѣторї де реле, карїї поате кѣ вор фї стрѣѣѣтѣт prin скеле.

Мѣніа Domnѣлѣі ера шаре; шерѣетцїл ворѣеа днчет кѣ цїз-ѣкѣцїл, дн време че вел-Кафецї тѣлѣзрат шї третѣрѣнд се лінеа лѣпгъ Вівікларїл, ка сѣ аѣдѣ пе аскѣпс порѣпѣїле date де Мѣрїеа са Neагѣ Бесараѣ. Се дѣ порѣпѣкѣ сѣ се ашеѣе алте темелїї, шї сѣ се пѣе дндатѣ стрѣжї днпрецїзрѣл лѣкрѣторїлор. Domnѣл се дѣче апої дн палат, еар Маполї прївегеаѣт пе лѣкрѣторї пѣлѣ дн поапте (ѣа зрѣта).

Ізѣрїеа знеї тѣме.

Дн леагѣл заче прѣпѣл шї доарте 'н ферїчїре,

Вїсѣндѣсе де днѣерї кѣпрїнс шї сѣрѣтат.

Д'ачеа пе гѣрїдѣ'ї се жоакѣ о зімѣре,

Д'ачеа шї тѣлѣца дн фашѣ о аѣ скѣпат.

Ла капѣл лѣі вігеаѣт, стрїпѣт д'овосїпѣцѣ,

Мамїга крѣдїнѣоасѣ, прївїндѣл пѣкѣрѣмат.

Шї кѣнд зімѣї 'пѣрелѣл дн дѣлѣеа'шї іпчїпѣцѣ,

Вѣлзїѣ, к'о лѣкрѣшїоарѣ пе леагѣл іаѣ пікат.

Шї фаца еї серїпѣ лѣчїа, ка сѣпѣл соаре,

Кѣнд стѣ дн міезѣл зілеї, віаѣт рѣѣвѣрѣнд.

Шї лакрїма'ї ка роза, кѣнд поаптеа пе рекоаре,

Адапѣ трандафїрѣл. че таче ащѣпѣтѣнд.

Сївіїѣ 28 Октом. 1856.

Захарїе Боїѣ
Клерїк дн апѣл ал П.

Спре дндрѣнтаре.

Дн Нрѣл трекут 86, колѣтна днпѣжїѣ дн рѣндѣл аѣ шаселеа с'аѣ вѣрѣт о грешалѣ де тіпарїѣ, кѣлѣгѣндѣсе кѣ-вѣлпѣл „Хабсѣвѣргїче“ дн локѣл кѣвѣлпѣлѣі „Хелѣетїче“, дрѣптачеа сѣ се чїтеаскѣ: дн лок де еѣапгелїко-Хабсѣвѣр-гїче: Петїдіа сѣперїптенденцїеї еѣапгелїко-Хелѣе-тїче ш. ч. л.